

Stockholms
stad

Redovisning av LUM VÅGA ANMÄLA, VÅGA VITTNA

Farsta Stadsdelsförvaltning

2015-11-11
LUM
2015-11-11

Projektets namn Våga anmäla, våga vittna
Beviljat belopp 500 000
Ar 2021-01-01
Stadsdelsförvaltningens namn, avdelning/enhet Farsta Stadsdelsförvaltning, Familjestödsenheten
Kontaktperson för projektet, namn, e-post, tfn Zara Gatu & Frida Asperö, faltfarsta@stockholm.se
Ansvarig avdelnings-/enhetschef, namn, befattning Kristina Svärling, enhetschef Familjestödsenheten ☒ Kryss i rutan intygar att projektet har genomförts enligt beslut om projektplan och budget. ☐ Kryss i rutan innebär att projektet inte har gjort av med samtliga beviljade medel. Följande summa ska betalas/har betalats tillbaka till Socialförvaltningen: _____ kr. Undertecknad av I Stockholm den Ange datum här. 10/1-22 Ange namnförtydligande här. _____ namnförtydligande Kristina Svärling

Ekonomisk redovisning

Rapporten ska avse beräknade intäkter och kostnader för projektperioden.

Intäkter

Beviljat belopp från socialnämnden	500 000
Egen insats	300 000
Övriga intäkter	Ange belopp här.
Summa	800 000

Kostnader

Personalkostnader inkl. sociala avgifter	708 000
Administrativa kostnader (möteslokaler, förtäring, telefon)	30 000
Utbildningskostnader (föreläsare, material) HBTQ utbildning	30 000 Nätverksledarutbildning
Övriga kostnader	32 000 animerad kortfilm riktad till ungdomar
Summa	800 000

Skicka ett inscannat undertecknat exemplar av redovisningen till
Socialförvaltningens funktionsbrevlåda fou.sof@stockholm.se

Eventuella frågor besvaras via fou.sof@stockholm.se

Redovisning lämnas senast 28 februari 2022.

SAMMANFATTNING

*{En sammanfattning som också kan användas till Kunskapsbanken ska bestå av projektets **syfte, metod, resultat**, max en halv A-4 sida }*

Våga anmäla, våga vittna syftar till att få fler ungdomar att polisanmäla när de blivit brottsutsatta av en annan ungdom samt att delta i den eventuella efterföljande rättsprocessen. Genom att socialtjänst, stödcentrum, fritid, skola och polis arbetar nätverksorienterat och i samhandling med varandra kan vi erbjuda den utsatta ungdomen med familj ett samordnat stöd från flera olika samhällsaktörer, och således stärka motivationen för polisanmälan.

Vilket stöd ungdomen är i behov av inventeras i ett nätverksmöte, där alla viktiga vuxna i ungdomens liv deltar, både från ungdomens privata och professionella nätverk. Nätverksmötet har ett starkt ungdomsperspektiv med fokus på trygghet, och utmynnar i en plan för vilket stöd varje aktör kan ge.

Resultatet visar att samtliga ungdomar med familjer som deltagit i Våga anmäla, våga vittna har polisanmält brotten samt deltagit i eventuell efterföljande rättsprocess. Motivationen att polisanmäla hos de deltagande familjerna var hög redan innan nätverksarbetet skedde, dock ledde arbetet till att familjerna gjorde fler polisanmälningar och till att ungdomarna med familjer upplevde att de fick stöd och hjälp, flera uppgav även att stödet de fick gjorde att de inte kände sig lika ensamma i situationen. Arbetssättet har således varit framgångsrikt i att stötta brottsutsatta ungdomar och utmaningen för kommande år blir att utöka målgruppen till att omfatta fler ungdomar.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Sammanfattning_____
2. Bakgrund_____
3. Syfte_____
4. Avgränsning_____
5. Metod och material_____
6. Resultatredovisning_____
- 6.1 Strategiskt värde för staden som helhet_____
- 6.2 Jämställdhet_____
7. Slutsatser och förslag_____
8. Referens, källor_____
9. Bilagor_____

Slutrapport för Våga anmäla, våga vittna

December, 2021

Dnr: Ange dnr här.

Utgivare: Socialförvaltningen

Kontaktperson: Kristina Svärling & Zara Gatu

Detta projekt har finansierats med FoU-medel från Socialförvaltningen i Stockholms stad

BAKGRUND

Ungefär hälften av alla elever i årskurs nio i Sverige har någon gång blivit brottsutsatta (BRÅ, 2019). Brotten kan vara misshandel, rån eller sexualbrott och alltför många elever väljer att inte polisanmäla brottet, eller ens berätta för en vuxen vad de blivit utsatta för (BRÅ, 2008). Och om gärningspersonen dessutom även den är en ungdom, tycks oviljan att polisanmäla bli ännu högre hos den utsatte. Under hösten 2019 uppmärksammade samverkansgruppen SSPF (Skola Socialtjänst Polis och Fritid) i Farsta stadsdelsförvaltning en eskalerande ovilja bland brottsutsatta ungdomar att polisanmäla brott och medverka i brottsutredningar, när gärningspersonen också var en ungdom. Den samstämmiga bilden var att tystnadskulturen bland ungdomar i Farsta stadsdel eskalerat, och således tillsattes en arbetsgrupp för att finna en väg att stävja problematiken.

Arbetsgruppens deltagare bestod av fältassistenter, fritidsledare, representanter från olika skolor (rektorer och kuratorer) samt polis. I arbetsgruppen var erfarenheterna överensstämmande: Att det fanns ett stort mörkertal bland ungdomar som aldrig polisanmäler brott, när de blivit brottsutsatta av en annan ungdom. Ibland hade ungdomarna inte heller berättat för sina föräldrar att de blivit utsatta, av rädsla för att situationen skulle förvärras. Erfarenheterna var även att flera av de ungdomar som faktiskt polisanmält brottet senare valde att inte medverka i polisutredningen, efter att ha utsatts för hot eller våld från gärningspersonen eller dennes vänner.

Att som ungdom bli brottsutsatt av en annan ungdom kan innebära stora konsekvenser för den utsatte ungdomens mående och rörelsefrihet (UMO, 2021). Erfarenheterna i arbetsgruppen var att många ungdomar gav uttryck för en stor rädsla för vad som kunde hända om de skulle polisanmäla ett brott, och erfarenheten var att brottsutsatta ungdomar ofta fick motta hot om att inte ”snitcha” eller ”gola” i direkt anslutning till brottet. Ungdomarna skrämdes ofta till tystnad.

Hot som dessa kan göra att ungdomars skolgång, rörelsefrihet och sociala liv begränsas, eftersom de inte vågar lämna sitt hem av rädsla för att stöta på gärningspersonen eller dess nätverk (Brottsofferjouren, 2021). Om gärningspersonen dessutom går i samma skola eller bor i samma område som den utsatte, kan rörelsefriheten och vardagen hos de utsatta ungdomarna inskränkas än mer. Det kan bli svårt att koncentrera sig i skolan om ungdomen vet att gärningspersonen kan vänta på skolgården vid skoldagens slut, och det kan bli svårt att bearbeta det som hänt om ungdomen ständigt hotas och påminns om brottet via sociala medier.

Kända riskfaktorer av att ha utsatts för brott är ökad stress och oro, vilken i sin tur kan påverka den psykiska hälsan såväl som skolexamen, och leda till ytterligare konsekvenser för den enskilde ungdomen. När hoten och våldet inte heller försvinner utan finns kvar i skolan, i offentliga miljöer samt på som konstanta påminnelser på sociala medier kan det innebära en konstant oro och stress.

Samverkansgruppens erfarenhet var även att föräldrar till brottsutsatta ungdomar ibland inte heller ville att brottet skulle anmälas, alternativt att de inte ville medverka i utredningen efter att deras barn hotats och många föräldrar kände en oro för vad som skulle kunna hända deras barn, eller övriga i familjen. Föräldrarna bad uttryckligen polisen att inte arbeta vidare med brottsmisstankarna.

En stor konsekvens av att polisanmälningar inte görs är att gärningspersonerna aldrig heller kan lagföras, och således kan fortsätta att begå brott utan att några konsekvenser sker och inte heller få den hjälp de behöver för att bryta sin destruktiva bana. Det är av största vikt att brott anmäls, för att de över huvud taget ska kunna utredas. Tydliga signaler måste ges till brottsutövare att polis och andra samhällsaktörer agerar för att utreda, förebygga och motverka kriminalitet.

I tidigare fall hade samverkansgruppen märkt att det som motiverat ungdomar och föräldrar att våga polisanmäla brott samt medverka i utredningsarbetet, var när flera samhällsaktörer informerats om brottet samt samverkat kring att stödja och hjälpa ungdomen och familjen. Det blev därför tydligt att vi i dessa ärenden måste börja samhandla och arbeta nätverksorienterat för att kunna ge ungdomen och ungdomens familj stöd i att göra en polisanmälan, samt stå kvar vid sin anmälan.

Genom forskning vet vi att människor behöver känna stöd och få vägledning för att kunna ta sig igenom kriser (Socialstyrelsen, 2018). Tidigare har det inte funnits någon funktion som aktiverat och samordnat stödet kring brottsutsatta ungdomar, och på grund av sekretessen har de olika aktörerna inte kommunicerat med varandra. Detta har lett till att ingen vetat vem som gör vad eller vad familjen behöver från respektive aktör för att vilja och orka göra en polisanmälan. Detta eftersom vi utan ett godkännande från familjen att häva sekretessen, inte kan prata med varandra vilket kan leda till att skolan vet vad som hänt, men inte fritidsledare eller fältassistenter, trots att det är de som möter ungdomen på arenorna utanför skoltid, även om familjen skulle vilja att alla samhällsaktörer var informerade. Men om de aldrig får frågan om att bryta sekretessen så kan inte heller någon samhandling ske. Våga anmäla, våga vittna möjliggör att alla aktörer arbetar tillsammans, och att aktörerna även tar hjälp av varandra.

Forskning visar att unga killar löper mycket högre risk än unga tjejer för att utsättas för våldsbrott såsom misshandel eller rån (BRÅ, 2018). En konsekvens av att ha blivit utsatt för våldsbrott vara en ökad risk för att utveckla psykisk ohälsa eller annan social problematik, och vi vet att unga killar i mindre utsträckning än tjejer söker hjälp när de mår psykiskt dåligt vilket i sin tur är en av orsakerna till att de är överrepresenterade i självmordsstatistiken (SKR, 2018). Detta är även ett starkt incitament att snabbt sammankalla berörda samhällsaktörer tillsammans med ungdom och familj, så att ungdomen snabbt kan få kontakt med Stödcentrum alternativt hänvisas vidare vid behov.

Det är av vikt att påpeka att Våga anmäla Våga vittna handlar om stöd i samhandling och inte är av digniteten "säkerhet och vittnesskydd"

SYFTE

Våga anmäla våga vittna syftar till att få fler ungdomar att göra en polisanmälan när de blir utsatta för brott av en annan ungdom, samt att de brottsutsatta ungdomarna ska få ett samordnat och sammanhållet stöd från flera olika aktörer.

Ett indirekt syfte är att förebygga att brottsutsatta ungdomar hamnar i isolation eller utvecklar en social problematik som en direkt konsekvens av att ha blivit brottsutsatta. Ytterligare ett indirekt syfte är att fler gärningspersoner lagförs, och får den hjälp och det stöd även de så väl behöver.

AVGRÄNSNING

Arbetsmetodens målgrupp är ungdomar som går i årskurs 6-9 i våra tre samverkansskolor i Farsta SDF, som utsatts för brott av annan ungdom och där den brottsutsatte blivit hotad eller utsatt för andra repressalier, av gärningspersonen/personerna *alternativt* känner en rädsla för desamma. Målgruppen har utökats från att år 1 enbart omfatta en skola, till att år 2 omfatta tre skolor.

Ungdomen och dennes föräldrar/omsorgspersoner behöver samtycka till att delta i Våga anmäla, våga vittna. Samtycket är grundläggande, då metoden helt och hållet bygger på frivillighet. Samtycker inte ungdomen/familjen till att sekretessen kring brottet ska hävas gentemot samverkansparterna, så kan inget nätverksarbete genomföras.

Det spelar ingen roll om ungdomen gjort en polisanmälan eller inte för att denne ska kunna delta. Om polisanmälan är gjord stöttar vi ungdomen och dennes familj att stå kvar vid sin anmälan och delta i eventuell efterföljande rättsprocess, och om polisanmälan inte är gjord syftar stödet till att ungdomen och dennes familj ska våga anmäla, stå kvar vid anmälan och medverka i brottsutredningen.

METOD OCH MATERIAL

När en tjänsteperson får information om att det finns en ungdom som är brottsutsatt av en annan ungdom, och där den brottsutsatta känner en rädsla för repressalier eller redan har blivit hotad, ska tjänstepersonen kontakta den brottsutsatta samt dennes föräldrar/omsorgspersoner för att motivera till samtycke i att delta i Våga anmäla, våga vittna. Om ungdomen eller föräldrarna/omsorgspersonerna är osäkra kring sitt eventuella deltagande, kan det räcka med att försöka inhämta samtycke till att en fältassistent ringer upp familjen för att berätta mer. Tjänstemannen behöver då inte berätta för Fältassistenterna vilken typ av brott ungdomen utsatts för eller av vem, utan telefonsamtalet från Fältassistenterna handlar bara om att motivera familjen till att delta i Våga anmäla, våga vittna.

Efter att samtycke inhämtats från familjen sammankallar Fältassistenterna omgående familjen till ett förmöte tillsammans med nätverksledare och en fältassistent, där vi samtalar om vad som hänt och vilka behov ungdomen och familjen kan ha inför och under mötet. Vi visar lokalen mötet kommer att hållas i samt ett angränsande rum dit ungdomen vid behov kan smita iväg till, om hen skulle behöva ta en paus under mötet. På förmötet bestämmer ungdomen och familjen tillsammans med de professionella vilka som ska bjudas in till nätverksmötet (se mer under rubriken "Vilka deltar i mötet?").

Efter förmötet sammankallar Fältassistenterna snabbt till ett nätverksmöte, som helst bör hållas inom en vecka efter att brottet skett. Mötet kan hållas på skolan eller i Fältassistenternas lokaler, beroende på familjens önskemål. Vi avsätter tre timmar för varje nätverksmöte, för att säkerställa att det finns gott om tid för både familjen och det professionella nätverket.

Mötet börjar med att varje deltagare kort presenterar sig, sekretessen hävs efter samtycke från familjen, och därefter får samtliga information om vad som inträffat så att alla får höra samma sak.

Denna information kan ges av föräldrar/omsorgspersoner/ungdom, eller av annan deltagare som föräldrar/omsorgspersoner/ungdom har bett återge vad som inträffat. Ungdomen och dennes föräldrar/omsorgspersoner får beskriva vilket stöd de skulle behöva för att polisanmäla alternativt för att stå kvar vid sin polisanmälan, och försöka klargöra vad de är mest oroliga för ska se, och i vilka miljöer. Vi använder oss av olika hjälpmedel såsom gestaltande övningar och känslkort, för att underlätta för ungdomen att uttrycka sig. Alla aktörer får därefter berätta om vilket specifikt stöd de kan erbjuda utifrån sitt uppdrag.

Avslutningsvis upprättas en överenskommelse, som tydliggör vem som gör vad och när. I denna överenskommelse ska alla kontaktuppgifter till respektive deltagare finnas med. Ett datum för ett uppföljningsmöte ska även bokas in, utifrån familjens önskemål och behov. Vissa familjer kanske vill ha ett uppföljningsmöte snabbt, medan som andra kanske vill ha det först om någon månad. Några familjer kan behöva flera uppföljningsmöten, och andra bara ett eller inget alls. Kontakten avslutas när familjens behov av gemensamma möten inte längre kvarstår. En månad efter att det första nätverksmötet skett kommer familjen att erbjudas att delta i en utvärdering.

VILKA DELTAR I NÄTVERKSMÖTET?

Vilka som kallas till ett nätverksmöte kan skiljas åt från fall till fall. De representanter som alltid kommer att bjudas in är:

- **Fältassistenter** (som är sammankallande)
- **Nätverksledare** (som leder mötet)
- **Skola**
- **Polis**
- **Stödcentrum**

Om ungdomen går på en fritidsgård kommer även fritidsledare att bjudas in, alternativt om ungdomen inte går på en fritidsgård men önskar veta mer om deras verksamhet/vill börja gå till en fritidsgård. Är ungdomen aktuell på Socialtjänsten kommer även socialsekreterare att bjudas in. Även ungdomens privata nätverk i form av familj, släktingar, tränare eller andra viktiga vuxna kan komma att bjudas in, likaså kyrka eller andra samhällsaktörer vid önskemål från ungdomen och dennes familj. Det är ungdomens möte, och således även ungdomen som väljer vilka personer hen vill ha med.

UPPFÖLJNING & MARKNADSFÖRING

Våga anmäla, våga vittna ingår som en åtgärd i samverkansöverenskommelsen mellan stadsdelen, utbildningsförvaltningen och Polisen och i Stadsdelens lokala strategi för att förebygga kriminalitet.

Våga anmäla, våga vittna har en styrgrupp bestående av: från utbildningsförvaltningen: Rektor. Från stadsdelsförvaltningen: enhetschef familjestödsenheten, fältassistent, verksamhetsutvecklare, enhetschef fritiden, fritidsledare. Polischef ungdomsgruppen och Gruppledare Stödcentrum. Styrgruppen träffas minst 4 gånger per år.

Våga anmäla, våga vittna har även en operativ arbetsgrupp där fältassistenter, fritidsledare, skolkuratorer, skolsocionomer, kuratorer från stödcentrum och polis ingår. Mötena i den operativa arbetsgruppen sker 1-2 gånger varje termin. Den operativa arbetsgruppen är till för att förbättra och anpassa metoden utifrån vad som visar sig fungera bra och vilka utmaningar som finns.

Arbetssättet följs upp genom anonyma intervjuer med ungdomarna och familjerna som deltagit, samt genom enkäter till alla samverkanspartners.

I den operativa arbetsgruppen för Våga anmäla, våga vittna sker den dagliga utvecklingen och förfiningen av arbetssättet. I gruppen lyfts de behov som gruppens medlemmar ser, och arbetsmetoderna kan anpassa för att möta rådande behov. Det är även den operativa arbetsgruppen som ansvarar för marknadsföringen av Våga anmäla, våga vittna. Marknadsföringen bygger på att respektive samverkansaktör sprider information om arbetssättet i sin verksamhet. Till deras hjälp finns infolappar utarbetade för föräldrar, ungdomar och professionella samt en animerad kortfilm utarbetad för ungdomar. Alla samverkansaktörer är fria och sprida kortfilmen och dela ut infobladd.

Fältassistenter går ut i skolor och föreläser om våld och Våga anmäla, våga vittna, för att nå så många elever som bara är möjligt. Under 2021 har Fältassistenter informerat samtliga elever i åk 7 i alla samverkansskolor om Våga anmäla, våga vittna samt pratat om konsekvenserna av våld. Fältassistenter har även föreläst för tre klasser i ÅK6 i Farsta Grund-skola om våld och Våga anmäla, våga vittna. Gubbängsskolan har visat filmen för samtliga elever i åk 6-9. Filmen har delats via sociala medier och delats informationsbladet för Farsta sdf.

Den operativa arbetsgruppen arbetar för närvarande med att hitta arbetssätt för att hålla marknadsföringen vid liv och bli konsekvent för varje årskurs.

RESULTATREDOVISNING

NÄTVERKSARBETEN

Sex ungdomar har deltagit i arbetssättet fram till december 2021. Samtliga har stått kvar vid sin polisanmälan samt deltagit i eventuell efterföljande rättsprocess. Samtliga ungdomar som deltog i Våga anmäla, våga vittna under både 2020 och 2021 polisanmälde brotten innan nätverksmötena, dock ledde ett nätverksmöte till en ytterligare polisanmälan gällande övergrepp i rättssak. Samtliga deltagande ungdomar har varit killar.

I samtliga fall har nätverksmöten kunnat hållas inom en vecka från det att en brottsutsatt ungdom tackat ja till att delta. Alla aktörer har varit väldigt måna om göra plats för nätverksmötena även om det inneburit att andra möten behövt avbokas.

KÄNNEDOM OM BROTTSUSSATTA UNGDOMAR & ARBETE I ANDRA FORMER

Den operativa arbetsgruppen har fått kännedom om totalt 20 brottsutsatta ungdomar under 2021, fram till dags datum. Fem av dessa ungdomar med familjer tackade nej till att delta av rädsla hos ungdomen eller föräldrar/omsorgspersoner för att förvärpa situationen och i de fallen var händelserna inte heller polisanmällda.

Tio av dessa ungdomar med familjer var till en början intresserade av att delta, men efter betänketid valde fem av familjerna att tacka nej då situationen förbättrats och behovet av ett nätverksarbete

inte längre fanns. I flera av dessa ärenden gjorde Fältassistenterna andra insatser som tryggande situationen. Det är oklart hur många av dessa fem familjer som polisanmälde brotten. En av dessa tio familjer hade polisanmält händelsen direkt och hade redan flera andra insatser inkopplade, och kände därför inget behov av ett nätverksmöte. En annan familj valde att inte delta då ungdomen kände att det blev för jobbigt med ett möte, trots att mötet skulle anpassas utifrån ungdomens behov. Även där hade familjen polisanmält händelsen direkt.

I två fall höll Fältassistenterna i orossamtal samt separat medling med ungdomarna som utsatt likväl som med de tre som blivit utsatta, vilket lugnade situationen och gjorde att ungdomarna inte längre kände ett behov av att delta i Våga anmäla, våga vittna. I ena fallet polisanmälde händelsen, och i det andra fallet ville ungdomen inte polisanmäla då gärningspersonen var en tidigare nära vän.

En ungdom med familj verkade till en början väldigt positivt inställda till att delta, men sedan dök de aldrig upp på sitt förmöte och gick sedan inte att få kontakt med.

I det sista fallet gjordes bedömningen att ärendet inte föll inom arbetssättets ramar då även de vuxna var i konflikt med varann och polisanmälningar om brott fanns mellan de vuxna, och således inleddes aldrig något nätverksarbete.

UNGDOMARNAS UPPLEVELSE

Uppföljningen av arbetet gjordes genom intervjuer ungefär en månad efter det första nätverksmötet. 18,2% av de som intervjuades var ungdomar. Vi kommer inte redovisa antalet ungdomar som blivit intervjuade, då urvalet är förhållandevis litet och det finns ett bortfall vilket således i så fall skulle kunna påverka anonymiteten.

100% av ungdomarna som besvarat enkäten upplevde att stödet de fick under nätverksmötet gjorde det lättare att polisanmäla, alternativt stå kvar vid sin polisanmälan. En ungdom uppgav att nätverksmötet även ledde till fler polisanmälningar, då fler gärningspersoner kunde identifieras genom skolkataloger som fanns tillgängliga under nätverksmötet.

100% av ungdomarna upplevde nätverksmötet som positivt.

"Känns skönt att alla vet att det hänt, och kan hålla koll."

- Brottsutsatt ungdom

"Det var bra att vi kunde gå igenom allt som hänt, och att alla var med och ville hjälpa".... "Stödet var bra, alla var snabba att agera, delaktiga och schyssta "

- Brottsutsatt ungdom

"Jag kände mig inte lika orolig längre efter mötet"

- Brottsutsatt ungdom

100% av ungdomarna som besvarat enkäten visste efter nätverksmötet vilket stöd varje aktör kunde ge. Ingen ungdom efterfrågade något annat stöd. Inte heller saknade ungdomarna någon aktör på mötet. På frågan vad ungdomarna själva tror att ungdomar behöver för att polisanmäla brott, lyfte en ungdom att det behövs ett eget driv för att polisanmäla, men också att andra sluter upp bakom en.

"Det behövs ett eget inre driv, men också att det blir en handling av det som hänt. Att man har folk som backar en. Typ som fältassistenter och andra. Då vågar man polisanmäla, speciellt när man också har sin familj bakom sig."

- Brotsutsatt ungdom

FÖRÄLDRARNAS UPPLEVELSE

81,8% av de som intervjuades var föräldrar. Vi definierar förälder som vårdnadshavare eller omsorgsperson. Det fanns inget svarsbortfall hos föräldrarna, utan samtliga intervjuades en månad efter nätverksmötet. Vi kommer inte uppge det totala antalet föräldrar som besvarat enkäten, för att kunna säkerställa anonymiteten även om urvalet här är större.

54,5% av föräldrarna upplevde att stödet de fick under nätverksmötet gjorde det lättare att polisanmäla, alternativt stå kvar vid sin polisanmälan. 27,3% var osäkra på om det hjälpt, med motivering att de skulle polisanmält oavsett om de deltagit i Våga anmäla, våga vittna eller inte. 18,2% menade att Våga anmäla, våg vittna inte påverkat motivationen att polisanmäla, då föräldrarna redan till en början var väldigt motiverade till att polisanmäla, men däremot oroades de över sina barns säkerhet. En förälder berättar att polisanmälan blev en självklarhet i samband med Våga anmäla, våga vittna.

"Vår plan var inte att polisanmäla, men det blev en självklarhet i samband med ert projekt. Vi står kvar vid vår anmälan"

-Förälder till brotsutsatt ungdom

"Vi tyckte att det som var extra hjälpsamt var att vi kände ett stort stöd från polisen. Ett direktnummer till utredaren som vår ungdom kunde ringa när som helst. Vi fick stort stöd från polisen. XXX kunde ringa på en gång."

-Förälder till brotsutsatt ungdom

"Vi var väldigt motiverade till polisanmälan redan från början, och hade polisanmält ändå."

- Förälder till brotsutsatt ungdom

100% av föräldrarna upplevde nätverksmötet som positivt. Majoriteten av föräldrarna beskriver nätverksmötet i väldigt positiva ordalag och alla aktörer som engagerade och hjälpsamma. Flera lyfter att det var väldigt hjälpsamt med så många på samma plats som vill stötta och hjälpa. En förälder lyfter att hen önskat att mötet skulle varit på plats och inte digitalt, men utifrån då rådande restriktioner kunde mötet dock inte genomföras på annat sätt.

"Jag är imponerad över hur snabbt alla instanser och resurser samlades för att ta sig an händelsen och erbjuda sitt stöd. Alla var engagerade och synkade."

-Förälder till brottsutsatt ungdom

"Upplevde nätverksmötet som väldigt positivt eftersom det var så många aktörer med."

-Förälder till brottsutsatt ungdom

"Det är bra att man tagit in olika delar, skolan stödcentrum fält osv. Hade gärna sett att polisen var med men förstår att de inte kunde. Det var skönt att få ett ansikte på fältarna samt veta hur de agerar när det uppkommer sådana här situationer."

-Förälder till brottsutsatt ungdom

90,9% av föräldrarna visste efter nätverksmötet vilket stöd varje aktör kunde ge. 9,1% svarade att de var osäkra utifrån att polisen ej medverkat på det mötet. Två föräldrar efterfrågade andra representanter, såsom rektor från skolan istället för hen som närvarade. Vid mötet där polis saknades efterfrågades deras närvaro, polisen kunde dock inte delta på grund av juridiska omständigheter där de inte kan delta i ett möte om det är fler målsäganden som sammanförs, vilket skett utefter ungdomarnas egna önskemål. Familjerna och ungdomarna var dock informerade om detta innan mötet, men valde ändå att genomföra mötet utan polis så att ungdomarna skulle kunna vara tillsammans. Flera föräldrar efterfrågade socialtjänstens närvaro, med syftet att socialtjänsten skulle kunna ge generell information om hur socialtjänsten arbetar med ungdomar som begått brott.

På frågan vad föräldrarna själva trodde att ungdomar och deras familjer behöver för att polisanmäla brott svarade flera föräldrar att de tror att arbetssättet som Våga anmäla, våga vittna använder är det som behövs, alternativt liknande arbetssätt.

"När stödet är samordnat och flera tar initiativet för att uppmärksammar brottet. Det samlade stödet gör så att den brottsutsatta inte behöver lida i sin tysthet."

-Förälder till brottsutsatt ungdom

"Att man visar att den brottsutsatte inte är ensam. Att man visar att den brottsutsatte inte ska behöva stå ut med påtryckningar och hot från de som utsatt den brottsutsatte. Men även som ni gjorde, att samla alla vuxna med erfarenhet och kompetens för att hjälpa och stödja."

-Förälder till brottsutsatt ungdom

"Jag tror att sådana här möten där det fångas upp påverkar positivt. Att veta att fältare finns ute och i vilka områden. Att vi märker att saker händer och fångas upp. Jag som förälder blir mindre orolig när ungdomar inte får härja fritt och att andra föräldrar får veta vad som händer. Det blir inte lika lätt att se mellan fingrarna. Plus att man belyser tydligt vilka barn fältare ska ha koll på så de inte hamnar mer på glid."

-Förälder till brottsutsatt ungdom

"Att snabbt erbjuda stöd och hjälp, från flera olika. Jag vill bara tacka er för ert engagemang och det stöd vi fått. Man känner sig inte lika ensam i det"

- Förälder till brottsutsatt ungdom

Några föräldrar var osäkra på vad som kan behövas. Några lyfte att det behövs mer konsekvenser för gärningspersonerna, och att det finns en svårighet i att polisanmäla brott när personen som begått brottet kan stå i centrum två dagar senare igen, som om inget hänt. En förälder lyfter att hen tvivlar på om hens barn skulle vilja polisanmäla ett brott igen, då hen upplevde att det inte blev några konsekvenser för gärningspersonen trots en fällande dom

Jag vet inte, vi kände att den som utsatte vårt barn inte fick några konsekvenser och det tror vi kommer leda till att XY inte kommer vilja anmäla nästa gång XY blir utsatt.

-Förälder till brottsutsatt ungdom

"Att det blir konsekvenser, att utredningarna inte läggs ned."

-Förälder till brottsutsatt ungdom

Avslutningsvis fick alla föräldrar frågan om de ville tillägga något, varpå flera återigen lyfter den samverkan som sker genom Våga anmäla, våga vittna, som väldigt positiv, flera lyfter även att stödet gjort att de inte känt sig lika ensamma som det känt sig innan, och att Våga anmäla, våga vittna gett dem känslan av att våld tas på allvar att stadsdelen.

En förälder efterfrågar mer information om vad som sker i lokalområdet, och önskar att skolorna skula ha gemensamma informationsmöten.

"Jag tycker det har varit super bra och är jätte tacksam över projektet. Det känns positivt att ha varit en del av det."

-Förälder till brottsutsatt ungdom

"Ni är blommor och gör ett jätte viktigt arbete. Ni samlade all stöd väldigt snabbt, alla samarbetade och det ledde till att min son kunde gå ut i trygghet. Fritidsgården erbjöd min son att följa med honom efter stängning. Fältassistenter informerade oss om att vi kunde ringa till er när som helst om det vore något. Skolan har varit engagerade."

-Förälder till brottsutsatt ungdom

"Det sista mötet, uppföljningsmötet, imponerade mig riktigt mycket. Ni visade att ni även vill ha kontroll över de ungdomar som utsätter andra för våld och att ni även hjälper dom. För de som utsätter har också problem. Innan visste jag inte vem fältassistenter var, heller inte vad ni gjorde, men nu vet jag, min son och familjen. Vi vet vart vi kan vända oss och vart vi kan få stöd ifrån. Jag uppskattade även att skolan och fritiden närvarade under sista mötet, även om inte de sa mycket så kände man deras stöd genom deras närvaro."

-Förälder till brottsutsatt ungdom

STATISTIK UTIFRÅN KÖN

Samtliga ungdomar som deltagit i Våga anmäla, våga vittna har varit killar. Ser vi dock till samtliga 20 brottsutsatta ungdomar som arbetsgruppen fått kännedom om ser könsfördelningen något annorlunda ut:

- 6 av ungdomarna definierar sig som tjejer.
- 2 av ungdomar definierar sig som ickebinära.
- 12 av ungdomarna definierar sig som killar.

Procentuellt är 60% av de brottsutsatta ungdomarna som arbetsgruppen fått kännedom om killar, 30% är tjejer och 10% ickebinära.

RESULTAT SAMVERKANSPARTNERS

100% av alla samverkansaktörer upplever Våga anmäla, våga vittna positivt. Samtliga lyfter att samverkan har en väldigt positiv inverkan för ungdomarna och familjerna men även för oss professionella, det blir lättare att ta kontakt med varandra när vi har ansikten på varandra och samverkan blir en självklarhet. Stödet som erbjuds ungdomar med familjer sker på olika arenor och alla samverkansaktörer får samma information, och kan dela information med varandra.

"Att vi försöker påvisa att det går att få de stöd som behövs för att våga medverka i en förundersökning, annars så riskerar vi att aldrig nå i mål, samt att vi som vuxna skickar fel signaler till de som utsätter andra för brott."

"Trygghet för ungdomen med familj. För samhället är det bra att vi kan fånga upp brott mellan ungdomar tidigt. Väldigt positivt med samverkan!"

"Att alla har samma information och kan stötta ungdom och familj. Tät samverkan mellan olika myndigheter. Stöd erbjuds i olika arenor ungdomen befinner sig i. Individanpassat stöd. Ungdom och familj är inte ensamma. Ungdom och familj får information om stöd."

100% lyfter nätverksmötena som väldigt positiva. Samtliga tror att arbetsmetoden bidrar till att öka motivationen hos ungdomar och föräldrar att polisanmäla brott. Flera lyfter det skyddsnät som byggs kring ungdomen som väldigt främjande, att flera ställer sig bakom ungdomen för att hjälpa och stötta samt att ungdomens egna nätverk involveras. Att föräldrar har en lika viktig del i arbetsmetoden som övriga deltagare lyfts som gynnsamt, då föräldrarna själva kan ha ett lika stort behov av att få stöd och hjälp, som barnet kan ha.

"Jag tycker det blev tydligt att ungdomarna och deras familjer kände sig mer trygga efter våra möten. Det blev oxå väldigt positivt att vi alla olika yrkesgrupper kan enas runt familjerna."

Bra struktur där ungdomens perspektiv är i fokus och där ungdomen kan komma till tals på ett sätt som underlättar för ungdomen att berätta inte blir alltför utlämnande. Tydligt att det är ungdomen som är viktig i mötet, och förhoppningsvis känner ungdomen det också - att det är hens möte. Fantastiska nätverksledare! Bra att alla kunnat samlas så snabbt och varit så engagerade.

Flera lyfter dock svårigheterna med att ha nätverksmöten via skype, och att det är önskvärt att mötena när det går sker fysiskt på plats.

De utvecklingsområden som samverkansparterna lyfter är:

- Marknadsföring och att nå fler elever, eftersom elever sällan berättar självmant om vad som hänt. Arbetsmetoden behöver marknadsföras mer, och lektioner riktade till ungdomar som berör våld, tystnadskultur och Våga anmäla, våga vittna bör ske i fler skolor.
- Att arbetsmetoden inte fångar upp alla ungdomar, och att den kan behöva utvecklas för att möta de ungdomar som utsätts av äldre kriminella också kan få stöd och hjälp.
- Att vi i framtiden alltid kan tänka Våga anmäla, våga vittna oavsett vilken skola eleven går på.
- Medling kan behöva involveras i metoden, då det i många fall efterfrågas av ungdomarna själva snarare än stöd genom ett nätverksarbete. Ibland efterfrågas båda delarna. Medling kan även vara mer effektivt då det ger förutsättningarna för att konflikten verkligen ska lösas och kan även förebygga att den utsatte ungdomen utsätts för mer våld och/eller hot.
- De juridiska aspekterna. Utifrån ett ungdomsperspektiv kan det vara gynnsamt att ha fler ungdomar i samma nätverksmöte, då de kan fungera som ett stöd för varandra. Detta kan dock bli svårt ur ett juridiskt perspektiv, då det innebär att polisen inte kan medverka i mötena.

100% av alla aktörer som besvarat enkäten anser att Våga anmäla, våga vittna borde utökas till att omfatta även yngre elever och fler skolor.

ANALYS

Resultatet visar att de ungdomar som hittills deltagit i Våga anmäla, våga vittna har anmält brottet samt stått kvar vid sin anmälan genom den eventuella rättsprocessen. Dock hade samtliga polisanmält brottet redan innan nätverksarbetet, vilket tyder på att ungdomarna och deras familjer

redan från början var motiverade till att polisanmäla och att nätverksarbetet således inte var det som framförallt påverkade deras benägenhet att polisanmäla. Däremot finns exempel på att nätverksarbetet ledde till att fler polisanmälningar gjordes, då brott som tidigare inte anmälts blev anmälda efter mötena. Ingen av ungdomarna med familjer har tagit tillbaka sin polisanmälan, vilket kan tyda på att stödet motiverat ungdomarna med familjer att stå kvar vid sin anmälan vilket talar för att arbetsmetoden har den effekt som var tänkt. En förälder var dock osäker på om hans barn skulle polisanmäla ett brott i framtiden, detta var dock inte kopplat till Våga anmäla, våga vittna utan handlade istället om en känsla av att gärningspersonen inte fick några kännbara konsekvenser trots en fällande dom.

Samtliga ungdomar med familjer är positivt inställda till nätverksmötena och samtliga säger att de uppskattat stödet och hjälpen de fått, även om vissa även uttrycker en känsla av att "inget händer" med gärningspersonerna. Stödet verkar dock öka ungdomens och familjens känsla av sammanhang, och känsla av att bli hörda och sedda. Flera uttrycker att de efter nätverksmötet inte känner sig lika ensamma som innan, och en ungdom uttrycker att det är skönt att bli "backad" av flera. Forskning visar att om vi ger brottsutsatta personer stöd och hjälp, så kommer personerna må bättre och hantera händelsen bättre. Och så verkar det även vara för ungdomarna och familjerna som deltagit i Våga anmäla, våga vittna – att stödet gynnat dem på flera olika sätt. Alla som deltagit har även fortsatt röra sig ute och deras skolgång har inte försvärats eller begränsats, vilket kan tyda på att metoden verkligen motverkar den isolation som kan uppkomma efter att ha blivit brottsutsatt.

Dock finns ett bortfall i ungdomarnas svarsfrekvens, då det varit svårt att komma i kontakt med vissa av ungdomarna när det varit dags för uppföljningen. Ungdomarna fick redan på nätverksmötet förfrågan om de vill delta i en utvärdering, och samtliga tackade ja. En månad senare påmindes ungdomarna via SMS om intervjun via telefon, men när intervjuaren försökte kontakta ungdomarna var det flera som inte svarade. Frågorna skickades då även via SMS i en digital enkät, för att öka möjligheterna för ungdomarna att svara. Detta ökade dock inte svarsfrekvensen. Vi ska därför vara försiktiga när vi tolkar ungdomarnas svar, eftersom bortfallet är stort. Däremot vet vi genom erfarenhet att ungdomar är en målgrupp som generellt är svåra att nå för utvärderingar. Men med det sagt kan oviljan att svara även bero på ett missnöje med Våga anmäla, våga vittna. Detta eventuella missnöje avspeglas dock inte i föräldrarnas svar, varpå det kan vara rimligt att tänka att bortfallet kan förklaras av att ungdomarna inte haft motivationen att besvara enkäten.

Utifrån de svar som inkommit går det att dra slutsatsen att våra valda åtgärder med snabbt sammankallande nätverksarbeten kring brottsutsatta ungdomar har en positiv inverkan på ungdom och familj, och att stödet uppskattas av både föräldrar såväl som av de ungdomar som svarat.

Det finns dock en risk att vi inte fångar upp de som är väldigt skeptiska till eller rädda för att polisanmäla, eftersom många tycks tacka nej till att ens få information om metoden när en hög rädsla finns. Med det sagt så är det fortfarande lika viktigt att brottsutsatta ungdomar får stöd och hjälp, även om de redan från början är motiverade till att polisanmäla. Kärnan i arbetsmetoden är det samordnade stödet, och det bör ges till samtliga ungdomar oavsett om de polisanmält eftersom det är lika viktigt att ungdomen också står kvar vid sin anmälan i en eventuell rättsprocess. Vi ska arbeta med att söka stärka samtliga ungdomars skyddsfaktorer, för att minska risken för långsiktiga negativa konsekvenser av att ha blivit brottsutsatt.

Dock är antalet ungdomar som deltagit i Våga anmäla, våga vittna förhållandevis litet. Samtidigt sjösattes arbetsmetoden mitt under en pandemi, vilken på flera sätt försvårat implementeringen och informationsspridningen av arbetssättet, samt även förmodligen bidragit till en ökad försiktighet jämfört med nätverksmöten. Implementeringen av arbetsmetoden behöver fortsätta, för att se om metoden verkligen möter de behov som brottsutsatta ungdomar har av stöd och hjälp för att öka

motivationen till polisanmälan.

Flera föräldrar uttrycker i resultatet ett missnöjde kring att polisutredningar kan läggas ned, och att det även vid fällande domar kan upplevas som att "inget händer" och att det inte blir några allvarigare konsekvenser för gärningspersonerna. Att fånga upp och hjälpa föräldrar att härbärgera dessa känslor kan vara av stor vikt för att de ska orka stötta sitt barn i att inte ge upp. Under 2021 har Våga anmäla, våga vittna även knutit kontakt med Brottsofferjouren i Farsta, vilka liksom stödcentrum även arbetar med föräldrarna till brottsutsatta barn. Flera föräldrar lyfter även att representanter från socialtjänsten bör finnas representerade under nätverksmötena för att ge information om hur de arbetar med ungdomar som begår brott mot andra. Att ha representanter från socialtjänst närvarande som generellt kan berätta vad som faktiskt sker med ungdomar som begått brott, kan vara ett sätt att minska känslorna av maktlöshet och känslan av att samhället inte agerar.

Fältassistenter har märkt av att många ungdomar är i behov av medling, framförallt när brotten inte är av det allvarigare slaget utan mer kan definieras som tjafs eller mildare bråk. I dessa fall kan medling vara en bättre väg att gå, då det involverar båda parter och har som målsättning att dämpa konflikten och förebygga att det eskalerar. Medling finns redan via stödcentrum, men då behöver det finnas en polisanmälan och Fältassistenternas upplevelse är att ungdomar oftast är ovilliga att polisanmäla när det handlar om mildare företeelser, såsom att någon spottat på någon eller vägrat ge tillbaka personliga tillhörigheter som till en början lånats ut. Däremot kan det snabbt eskalera till grövre våld och brott, varav medling kan fungera effektivt och förebyggande.

Samverkansparterna i Våga anmäla, våga vittna är mycket positivt inställda till arbetsmetoden men lyfter att Våga anmäla, våga vittna behöver marknadsföras mer, då antalet ungdomar som deltagit är förhållandevis litet. Fler ungdomar behöver veta var det finns stöd och hjälp att få, eftersom det inte är självklart att de verkligen vänder sig till en vuxen när de blir brottsutsatta. Eventuellt behöver även arbetsmetoden modifieras för att passa de behov som ungdomar har i dagsläget av stöd och hjälp, exempelvis genom att även arbeta med medling.

Ytterligare en svårighet i arbetssättet är de juridiska aspekterna kontra ungdomsperspektivet. Att som ungdom vara med i ett nätverksmöte med flera okända vuxna och berätta om en händelse som många gånger kan vara bland det värsta ungdomen blivit utsatt för, är en utmaning. För en ungdom kan det då underlätta att ha med en vän, eller en annan målsägande. Problemet blir då att polisen ej kan medverka, då de inte kan sammanföra flera målsäganden. Samtidigt har det visat sig att polisens närvaro samt att ha en enkel kontaktväg till en utredare varit väldigt gynnsamt för några av familjerna som medverkat i arbetsmetoden.

STRATEGISK VÄRDE FÖR STADEN SOM HELHET

{Projekt som erhåller lokala utvecklingsmedel ska ha strategiskt betydelse för staden som helhet, beskriv hur projektet bidragit till detta}

Våga anmäla, våga vittna har en stark strategisk betydelse för staden som helhet då problematiken med en stark tystnadskultur där ungdomar inte polisanmäler brott begångna av andra ungdomar inte är lokal, utan återfinns i varje stadsdel i Stockholm samt i alla Sveriges kommuner. Det finns ytterst få arbetsmetoder som syftar i att öka benägenheten hos ungdomar att polisanmäla brott de utsatts för, och i dagsläget finns inte en enda förutom "Våga anmäla, våga vittna", utan Stödcentrum uppbär ensam ansvar för att motivera ungdomar till att polisanmäla och vittna. Det är därför extremt relevant att implementera en fungerande modell som enkelt kan appliceras på andra

stadsdelar samt i förlängningen även i andra kommuner, för att öka stödet kring brottsutsatta ungdomar samt se till att stödet blir samordnat. Våga anmäla, våga vittna ligger helt i linje med stadens strategi 2019-2022 för att minska risken för att barn och unga ska dras in i kriminalitet.

Våra resultat tyder på att vi genom att arbeta nätverksorienterat och i samhandling med varandra lyckats med att öka benägenheten hos brottsutsatta ungdomar att dels anmäla brott men framförallt att även delta i rättsprocessen, samt anmäla ytterligare brott som familjerna och ungdomar som deltagit, till en början inte tänkt polisanmäla. Ungdomarna som deltagit har inte heller isolerat sig eller fått sin skolgång äventyrad, vilket även kan tyda på att arbetssättet motverkar den isolation brottsutsatta ungdomar annars risker att hamna i.

Resultaten från samverkansparterna visar även att arbetssättet är uppskattat och ger en helhetssyn som inte tidigare funnits gällande brottsutsatta ungdomar. Precis som nätverksmöten är ett vedertaget arbetssätt inom socialtjänsten kan nätverksmöten med syfte att ge samordnat stöd till brottsutsatta ungdomar även det enkelt implementeras. Metoden medför inga utökade kostnader, annat än i tid. Svårigheterna med implementeringen har istället handlat om att motivera aktörer till att våga testa, samt att arbetssättet har behövts återimplementeras när personal bytts ut då det lätt blir personbundet. Det finns även en risk att metoden används flitigare av de som av naturen har en fallenhet för samverkan, vilket innebär att metoden kan behöva marknadsföras intensivt till de verksamheter där samverkan inte faller sig lika naturligt.

Arbetssättet är fortfarande förhållandevis nytt och mycket kvarstår i implementeringen, men det torde vara enkelt att sprida arbetsmetoden till andra stadsdelar och verksamheter eftersom det bygger på en redan etablerad form av samverkan genom nätverksmöten.

Våga anmäla, våga vittna har under 2021 presenterats för samtliga öppenvårdsenheter för barn och ungdom i Stockholms stad. Våga anmäla, våga vittna har även presenterats för samtliga Fältassistenter som deltagit i grundutbildningen för nya fältassistenter under 2021, samt presenterats för kranskommuner som visat intresse, och länsstyrelsen.

Filmen om Våga anmäla, våga vittna har spridits i stadsdelen sociala medier samt i Fältassistenterna Farstas sociala medier.

Filmen om Våga anmäla, våga vittna.

JÄMSTÄLLDHET

Statistiken utifrån kön visar att majoriteten, 60%, av alla som deltar i Våga anmäla, våga vittna, är killar. Detta kan förklaras med att killar i högre grad utsätts för våldsbrott såsom misshandel och rån, än vad tjejer gör (BRÅ, 2018). Tjejer utsätts istället främst för sexualbrott och därefter för rån. Att ha blivit utsatt för ett sexualbrott är oftast stark sammankopplat med skam och skuld känslor, och som ungdom kan det vara svårt att berätta om det inträffade för en vuxen. Att sitta på ett större möte och berätta för flera vuxna om ett sexualbrott kan alltså bli otänkbart. En farhåga är att sexualbrott fortfarande upplevs som så pass tabu att prata om att ungdomar helt enkelt inte vill att

någon ska veta vad som hänt. Dessa känslor kan förstås finnas hos ungdomar som blivit misshandlade eller rånade också, men dessa brott ses oftast inte som lika tabu eller privata att prata om. Våga anmäla, våga vittna har varit i kontakt med föreningen Storasyster som arbetar med att stötta ungdomar utsatta för sexualbrott, och arbetsgruppen kommer ta hjälp av dem i framtiden för att se hur vi kan utveckla metoden för att eventuellt kunna fånga upp ungdomar utsatta för sexualbrott.

Samtidigt kan vi se en stor vinning i att många killar deltagit i Våga anmäla, våga vittna, då de genom arbetsmetoden erbjudits stöd på Stödcentrum syd för att bearbeta sina upplevelser. Då killar statistiskt sett är mindre benägna att be om hjälp när de mår psykiskt dåligt är det väldigt positivt att de tidigt erbjuds ett tryggt rum där de kan berätta om sina upplevelser och tankar. Samtidigt är det av högsta vikt att även tjejer och icke-binära får samma erbjudande, för även om killar och män är överrepresenterade i självmordsstatistiken så är icke-binära och tjejer överrepresenterade när det gäller psykisk ohälsa, skillnaden är bara att de i högre grad än killar ber om hjälp (SKR, 2020).

HBQI-personer och specifikt transpersoner är en utsatt grupp när det kommer till hat- och våldsbrott där ungefär 3,4% av alla ungdomar i årskurs 9 blev utsatta för hatbrott på grund av antingen sexuell läggning eller könsöverskridande identitet eller uttryck (BRÅ 2020). Därför är det en bra början att 10% av de ungdomar arbetsgruppen fått kännedom är icke-binära, och händelsen som polisanmäldes handlade även om ett hatbrott. Eftersom hatbrott kan spå på känslan av ensamhet och utanförskap hos den utsatta ungdomen är det högst angeläget att Våga anmäla, våga vittna även fångar upp HBQI+-ungdomar. I det fallet bedömdes dock medling som mest gynnsamt, eftersom hatbrott snabbt kan eskalera. De brottsutsatta ungdomarna erbjöds även stöd via stödcentrum.

SLUTSATSER OCH FÖRSLAG

{Redovisa gärna även identifierade utvecklingsområden, framgångsfaktorer och utmaningar}

FRAMGÅNGSFAKTORER:

- Alla aktörers delaktighet. Den operativa arbetsgruppen är en framgångsfaktor då deltagarna i gruppen är de som främst möter ungdomar i sin yrkesvardag och således kan berätta och informera om Våga anmäla, våga vittna direkt till ungdomar.
- Att nätverksmöten har kunnat hållas enligt tidsplanen. Det har varit enkelt att sammankalla nätverket vid varje ärende, alla har gjort utrymme för att kunna delta.
- Att de familjer och ungdomar som deltagit har uttryckt en stor tacksamhet för det sammanhållna stödet.
- Att de ungdomar som deltagit i metoden samtliga polisanmält brottet samt deltagit i eventuell efterföljande rättsprocess.
- Att Våga anmäla, våga vittna endast utgör en kostnad i arbetstid, och inga andra kostnader tillkommer.
- Våga anmäla, våga vittna är ett arbetssätt vars födelse sammanföll med Corona-pandemin. Trots svårigheterna i att sjösätta en ny arbetsmetod mitt under en brinnande pandemi har flera ungdomar deltagit i nätverksmötet, och alla med önskvärt resultat som följd.

- Tre av fältassistenterna är nu utbildade nätverksledare för att underlätta processen med snabba nätverksmöten, vilket även avlastar ordinarie nätverksledare i deras arbetsbelastning.
- Vår animerade kortfilm som vi utvecklat under 2021 och som vänder sig direkt till brottsutsatta ungdomar har varit väldigt uppskattad av både ungdomar och vuxna och har lämpat sig väldigt bra att visa i samband med workshops om våld för ungdomar.

UTVECKLINGSOMRÅDEN:

- Under år 2 behöver en mer gedigen analys kring varför ungdomar tackar nej till att medverka göras, så att metoden eventuellt kan anpassas till att möta även dessa ungdomarnas behov. En plan för marknadsföring behöver utarbetas i den operativa arbetsgruppen.
- I samarbete med stödcentrum ska vi undersöka hur vi kan få in medling i metoden, då många ungdomar tycks föredra medling istället för stöd via nätverksmöte.
- Under år 2 kan vi även behöva analysera den skeva könsfördelningen vi hittills haft i Våga anmäla, våg vittna, om fördelningen visar sig vara ett mönster. Överrepresentationen av killar kan förvisso förklaras statistiskt men likväl behöver vi ha ett jämställdhetstänk, och om könsfördelningen inte jämnas ut under 2022 behöver en mer gedigen analys göras.

UTMANINGAR:

- De juridiska aspekter polisen har att förhålla sig till som kan försvåra att ungdomar ger varandra stöd i ett nätverksmöte, om båda ungdomarna är målsägande. De juridiska aspekterna kan i dessa fall gå stick i stäv med ungdomsperspektivet och arbetet kring att göra rummet så tryggt som möjligt för en brottsutsatt ungdom som ska delta i ett nätverksmöte. Polisen är en mycket viktig aktör som också saknas när de inte kan närvara. Den operativa gruppen bör ha fortsatta diskussioner kring de juridiska svårigheter som finns och om ungdomar kan tryggas på andra sätt för att kunna delta i ett nätverksmöte.
- Föräldrars känsla av att "inget händer" med gärningspersonerna. Vad behöver föräldrarna för att kunna hårbärgera dessa känslor inför sina barn, så att de kan vara till hjälp för barnet i processen att bearbeta det som inträffat?

SLUTSATSER

Resultatet visar att samtliga ungdomar med familjer som deltagit i Våga anmäla, våg vittna har polisanmält brotten samt deltagit i eventuell efterföljande rättsprocess. Motivationen att polisanmäla hos de deltagande familjerna var hög redan innan nätverksarbetet skedde, dock ledde arbetet till att familjerna gjorde fler polisanmälningar och till att ungdomarna med familjer upplevde att de fick stöd och hjälp, flera uppgav även att stödet de fick gjorde att de inte kände sig lika ensamma i situationen och att stödet hjälpt. Arbetssättet har således varit framgångsrikt i att stötta brottsutsatta ungdomar och utmaningen för kommande år blir att utöka målgruppen till att omfatta fler ungdomar. Utifrån ovanstående resultat och analys framgår det att åtagandena har genomförts i enlighet med projektplan och budget med ett gott resultat.

REFERENSER, KÄLLOR

Brottsofferjouren (2021) websida: [2. Reaktionen och konsekvenser av brott - BOJ \(brottsofferjouren.se\)](#)

BRÅ (2020) *Självrapporterad utsatthet för hatbrott Analys utifrån Nationella trygghetsundersökningen, Politikernas trygghetsundersökning och Skolundersökningen om brott*. Rapport 2020:14

BRÅ (2019) *Skolundersökningen om brott 2019 – om utsatthet och delaktighet i brott*. Rapport 2020:11

BRÅ (2018) *Skolundersökningen om brott 2017– om utsatthet och delaktighet i brott*. Rapport 2018:15

BRÅ (2008) *Brottsoffers benägenhet att anmäla brott*. Rapport 2008:12.

Socialstyrelsen (2018) *Krisstöd vid allvarlig händelse*. Rapport.

Sveriges kommuner och regioner (2020) *Maskulinitet och psykisk hälsa - STRATEGIER FÖR FÖRBÄTTRINGSARBETE I VÅRD OCH OMSORG*. Rapport

UMO (2021) websida: [Utsatt för brott - Umo](#)

BILAGOR

Ange eventuella bilagor här.